

INDLEDENDE BEMÆRKNINGER

Bogens samling af korte tekster er hentet fra første bind af Søren Kierkegaards hovedværk, dobbeltværket “Enten-Eller”, der udkom den 20. februar 1843.

“Enten-Eller”, der er skrevet dels i Berlin og dels i København, er Kierkegaards første pseudonyme værk. Udgiveren af bogen kalder Kierkegaard for Victor Eremita, og i hans forord til dobbeltværket fortæller han, hvordan “Enten-Eller” er kommet i stand.

Hos en marskandiser havde Victor Eremita fået øje på et møbel, en “sekretær”, som han så sig varm på – og købte. Han får den transporteret hjem, og en dag, da han skal ud af døren og mangler penge, kan han ikke få den skuffe op i sekretæren, hvor han plejer at have sine penge liggende.

Blodet stiger ham til hovedet, han bliver forbitret og så rasende over, at han ikke kan få skuffen op, at han henter en økse og giver sekretæren et ordentlig hug med den. Uventet springer en hemmelig dør i sekretæren op, en dør han ikke tidligere havde bemærket, og i det hemmelige rum finder

han en stak papirer.

Han tager i hast en mahognikasse, hvor der ligger to pistoler, man duellere med; han tager pistolerne ud af kassen og lægger i stedet de fundne papirer ned i den. Han kører i hestevogn til Hillerød, finder et romantisk sted i en skov og her kigger han på de papirer, der efterfølgende kommer til at udgøre dobbeltværket “Enten-Eller”. Han ser, at papirerne – efter håndskriften at dømme – falder i to afdelinger; én stak papirer, der er tydelig, ensformig og jævnt skrevet; den anden stak papirer har en mere “sjusket” skrift.

Papirerne med den “tydelige” håndskrift består af tre essays, to store samt et mindre, alle med et etisk indhold, skrevet som breve til forfatteren af det andet hold papirer.

Victor Eremita kalder forfatteren med den tydelige håndskrift for “B” eller assessor Wilhelm, og hans “breve” eller essays udgør andet bind af “Enten-Eller”.

Det andet hold papirer – det med den lidt “sjuskede” skrift – består af en samling korte tekster, som Kierkegaard kalder for diapsalmata, et antal æstetiske essays, samt den biografiske “Forførerens Dagbog”, der skildrer den dæmoniske Johannes' forførelse

af den unge pige, Cordelia Wahl.

Forfatteren til den samling papirer – på nær Johannes Forførerens Dagbog, som Johannes selv har skrevet – kalder Victor Eremita for “A”. Blandt de syv æstetiske essays, der udgør A's papirer, finder vi blandt andet en analyse af Wolfgang Amadeus Mozarts (1756-1791) tre operaer “Le Nozze di Figaro” (1786), “Die Zauberflöte” (1791) og “Don Giovanni” (1787), et essay om den græske tragediedigter Sofokles' (496-406 f.v.t.) tragedie “Antigone” (ca. 441 f.v.t.), samt et essay om et i samtiden populært skuespil af den franske forfatter og dramatiker Eugène Scribe (1791-1861), der hedder “Den første Kærlighed” (“Les Premières Amours”, 1825, der blev uropført på Det Kongelige Teater i 1831, og som Kierkegaard efter alt at dømme har set adskillige gange).

Det er altså fra pseudonymet A's første del af “Enten-Eller”, at denne bogs tekster er hentet, nemlig de korte tekster der indleder “Enten-Eller”, som Kierkegaard kalder for “Diapsalmata”. Vi ved ikke, hvorfor Kierkegaard valgte at kalde de korte tekster for diapsalmata, der er græsk, og i dens entalsform “diapsalma” betyder “pause” eller “mellemspil”. I entalsformen forekommer udtrykket toog-